

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ОБРАЗАЦ 6.
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ НОВИ САД

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

мр мед. сци. др КАРМЕЛЕ ФИЛИПОВИЋ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 10.12.2013. Наставно-научно веће Медицинског факултета Нови Сад, Универзитет у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. доц. др мед. сци. Снежана Томашевић-Тодоровић, доцент Медицинског факултета у Новом Саду, избор у звање 27.09.2010.год., ужа научна област Медицинска рехабилитација, Клиника за медицинску рехабилитацију Клиничког центра Војводине, Нови Сад, Универзитет у Новом Саду.</p> <p>2. доц. др мед. сци. Чила Демеш-Дрљан, доцент Медицинског факултета у Новом Саду, избор у звање 13.01.2013. год., ужа научна област Медицинска рехабилитација, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Нови Сад, Универзитет у Новом Саду.</p> <p>3. доц. др мед. сци. Емилија Дубљанин Распоповић, доцент Медицинског факултета у Београду, избор у звање год 15.01.2012.год, ужа научна област Медицинска рехабилитација, Клиника за медицинску рехабилитацију, Клинички Центар Србија, Универзитет у Београду</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Кармела (Драгољуб) Филиповић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 16.05.1973. Бечеј, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија мастер и стечени стручни назив Медицински факултет Нови Сад, Универзитет Нови Сад, Смер опште медицине, Доктор медицине</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p>

2007 год. Докторске академске студије клиничке медицине

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:
Медицински факултет Нови Сад. Фактори ризика за настанак остеоартрозе
кука, Медицинска рехабилитација, 24. 06.2009.год

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:
Медицинска рехабилитација

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

“Глукозамин сулфат у лечењу остеоартрозе колена “

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација је написана систематично, јасним и разумљивим стилем на 134 страна и садржи све неопходне делове научног рада који су организовани у осам поглавља: увод, циљеви и хипотезе истраживања, материјал и методе, резултати, дискусија, закључци, литература и прилози. У текст су инкорпорирани 35 табела и 12 графикана. На крају рада изнет је литературни преглед од 257 научних референција. Добијени резултати су практичнопримењиви и научно актуелни, па пружају значајан допринос у лечењу болесника са остеоартрозом колена.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов рада је јасно формулисан, прецизан, индикативан, разумљив и у духу је српског језика. У потпуности указује на садржај рада.

Увод је написан систематично указује на комплексност проучаване проблематике. Ради свеобухватног сагледавања предмета истраживања првобитно је приказана анатомија и физиологија зглоба колена, са акцентом на структуру и функцију артикуларне хрскавице и биохемијске промене које се дешавају током остеоартрозе. Следи део који се односи на клиничку слику, дијагностику и терапију остеоартрозе. Последњи део обухвата досадашње чињенице и сазнања, која се односе на примену споророделујућих лекова за остеоартрозу, односно хондропротектора. Наведени део увода пружа комплетне информације о досадашњим искуствима и резултатима истраживања везаним за примену глукозамин сулфата. Посебна вредност овог сегмента је што су на једном месту прикупљена најновија сазнања о дејству глукозамин сулфата на симптоме остеоартрозе колена и могућност његове промене (модификације) тока болести.

Уводни део рада пружа целокупни приказ савремених сазнања уско везаних за проблематику значајну за спроведено испитивање.

Циљ рада је био да се испита и утврди ефикасност примене кристалног глукозамин сулфата у дози од 1500 мг/дан у уклањању бола, укочености и унапређењу функционалног статуса зглоба код болесника са остеоартрозом колена, као и да се

утврди хондропротективно дејство овог лека у односу на прогресију болести. Претпостављало се да ће примена кристалног глукозамин сулфата ублажити симптоме болести, уз истовремено успоравање прогресије болести, односно напредовања патолошких промена хрскавице у зглобу.

Проблем истраживања је јасно постављен, а циљеви и хипотезе су реално и јасно формулисани и почивају на литературним и искуственим основама.

Материјал и метод рада одговарају принципима методологије научноистраживачког рада у медицини. Поставка методологије је таква да се истраживање може поновити. Целокупно истраживање има одобрење од стране Етичког комитета Медицинског факултета. Сви болесници су обавештени о начину истраживања и дали су писмену сагласност да се подаци о њиховом лечењу уврсте у студију. Прецизно је дефинисан начин избора, величина и конструкције узорка, као и критеријуми за улазак у истраживање и екслuzioni критеријуми. Истраживањем је обухваћено 111 болесника са остеоартрозом колена, који су били подељени у две групе. Прва група болесника (испитивана група) је лечена кристалним глукозамин сулфатом. Док је друга група болесника лечена стандардном конвенционаланом терапијом нестероидним антиинфламаторним лековима. Прецизно су описане све методе помоћу којих је праћена ефикасност лекова. За симптоматску ефикасност лекова су коришћена два за болест специфична упитника: WOMAC (WesternOntarioOsteoarthritis index) и Лекејн (Lequesne index), који се налазе у свим светски признатим водичима за лечење ове болести. Упитнике су попуњавали болесници при сваком контролном прегледу. Праћење хондропротективних својстава лекова је вршено на основу радиолошког налаза зглоба на почетку и на крају истраживања.

Изабране методе су адекватне, савремене и одговарају тренутно важећим критеријумима, који се користе за праћење ефеката примењених терапијских процедура у клиничком раду и истраживањима, а омогућавају добијање објективних, валидних, квалитетних и егзактних резултата.

При статистичкој обради података, за дескрипцију узорка, коришћене су стандардне статистичке методе: аритметичка средина са стандардном девијацијом и опсегом вредности. Компарација посматраних група је вршена параметријским тестовима t test и непараметријским тестом, Wilcoxon test који је евивалент t тесту за два зависна и два независна узорка.

Примењене методе статистичке обраде података у потпуности су адекватне и примерене за обраду података добијених у истраживању.

Резултати произилазе из примењене методологије и прегледно су обрађени и приказани и интерпретирани у духу савремене статистичке анализе. Резултати су приказани јасно и систематично, логичким редоследом уз концизне описе и тумачења у тексту. Сви резултати су уверљиво и прегледно приказани табеларно и графички и произилазе из опсежне анализе бројних параметара и свеобухватно осликавају истраживану проблематику.

Дискусија на медицински стручан начин објашњава добијене резултате и изводи поређења са резултатима других аутора. Стил писања дискусије је у складу са српским језиком, јасан, прецизан и разумљив. Избегавана је непотребна употреба страних речи

и израза. Тумачење добијених резултата приказано је систематично, јасно и стручно уз адекватну анализу истих. Јасно су истакнути и позитивни и негативни резултати, као и корелација са бројним најновијим литературним подацима. Цитирани литературни подаци су критички одабрани, актуелни и доприносе у великој мери објашњењу проблематике којом се докторат бави. Коментари сопствених резултата су адекватни.

Дискусија добијених резултата је исцрпна, научно утемељена, указује на завидно познавање проучаване проблематике, уз критички осврт у односу на актуелну литературу.

Закључци су реални, приказани прегледно и изведени из добијених резултата и дискусије. Потврђена је хипотеза да се применом кристалног глукозамин сулфат (1500мг/дан) смањују симптоми болести код болесника са остеоартрозом колена. Такође је утврђено да се захваљујући пролонгираној ефикасности кристалног глукозамин сулфата успорава се прогресија, односно напредовање болести, иако није показана структурална ефикасност овог лека.

Закључци су логично изведени из резултата добијених истраживањем, реални и прегледно изнесени и произилазе из добро постављених циљева и примењене адекватане методологије.

Прилози су јасни и на адекватан начин допуњују докторску дисертацију.

Литература је приказана кроз 257 библиографских јединица релеватну за испитивану тематику. Литературни подаци су у складу са Ванкуверским правилима. Литературни подаци обухватају све сегменте истраживања, од патофизиологије, клиничке слике, дијагностике и терапије остеоартрозе, као преглед досадашњих студија, које су проучавале ефикасност примене глукозамин сулфата.

Литературни подаци су актуелни и адекватно одабрани за компарацију са резултатима истраживања.

Комисија је позитивно оценила сва поглавља докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Демеши-Дрљан Ч, Миков А, Красник Р, Караба- Јаковљевић Д, Филиповић К, Томашевић- Тодоровић С. Functional electrical stimulation of children with cerebral palsy: a pilot study. HealthMed 2011;5 (3):522-527. (M23)

2. **Филиповић К**, Субин Теодисијевић С, Звекић-Сворцан Ј, Томашевић- Тодоровић С. The comparation between ultrasonographic result and result of magnetic resonance in shoulder pathology - case report (прихваћен за штампу у 4.броју 2013 год у Acta medica mediane) (M52)

3.Звекић Сворцан Ј, Миков А, **Филиповић К**, Јанковић Т. Анализа бола и функционалног статуса код пацијената са остеоартрозом колена након примене транскутане електричне нервне стимулације. Понс 2013;10(2):50-54. ISSN1820-2411. UDK:616.72-002-085.84 (M53)

4. **Филиповић К**, Звекић- Сворцан Ј, Субин-Теодосијевић С, Томашевић- Тодоровић С.Утицај тешког физичког рада на остеоартрозу кука, Балнеоклиматологиа 17-20 Мај 2012; 38(1):285-289.ISSN 0350-5952 (M53)

5.**Филиповић К**, Звекић-Сворцан Ј, Демеши- Дрљан Ч, Томашевић-Тодоровић С, Наумовић Н. Повезаност индекса телесне масе као фактора ризика за настанак остеоартрозе кука . Тимочки медицински гласник (Зајечар) 2011;36(4): 208-213 (M53)

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Закључци засновани на резултатима овог истраживања јасно и разложно су саопштени у 4 тачке:

1. Кристални глукозамин сулфат код болесника са остеоартрозом колена има симптоматску ефикасност јер проузрокује у зглобу смањење болности и осећаја укочености и побољшање функционалног статуса.
2. Симптоматска ефикасност је постигнута код болесника у обе групе (кристални глукозамин сулфат и нестероидни антиинфламаторни лекови) с тим што је побољшање било прогресивно код болесника терапијских третираних кристалним глукозамин сулфатом, а у групи болесника која су третирана нестероидним антиинфламаторним лековима тај тренд побољшања се губио, нарочито у другој половини године.
3. Симптоматска ефикасност кристалног глукозамин сулфата која има пролонгиране ефекте, показује да лек успорава прогресију остеоартрозе колена, тј. да има хидропротективно дејство иако његова структурална ефикасност није доказана.
4. Резултати истраживања и литературни подаци указују на високу ефикасност кристалног глукозамин сулфата у терапијском третману остеоартрозе колена те је његова примена оправдана јер може тим болесницима да обезбеди побољшање функционалног статуса и квалитета живота.

Наведени закључци су јасни и реални и пружају недвосмислене одговоре на постављене циљеве истраживања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати истраживања су приказани прегледно и систематично уз коришћење табела

и графика и уз одговарајуће тумачење у тексту. Графици и табеле су добро креирани, прегледни и информативни. Добијени резултати су јасно и критички тумачени, на прикладан начин анализирани и логички повезани и упоређени са одговарајућим резултатима, наведени у савременој литератури.

Позитивно оцењујемо начин приказа и тумачење резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и

концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Докторска дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Докторска дисертација садржи све битне елементе научно-истраживачког рада на основу којих би се истраживање могло поновити.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација мр сци др Кармеле Филиповић по својој свеобухватности добијеним резултатима и изнетим закључцима представља оригиналан допринос медицинској научној мисли јер помаже у адекватнијем одабиру медикаментозне терапије код болесника са остеоартрозом колена, с обзиром да у овим стањима постоји више могућности лечења. Актуелност теме потврђена је и у бројним студијама других истраживача које су спроведене у Европи у последњих неколико година. Посебно је важно истаћи да је у дисертацији показано да је глукозамин сулфат природни препарат који испољава ефекте код болесника са остеоартрозом колена уз висок безбедоносни профил, иако и даље постоје неслагања неких аутора са овом констатацијом. Овим истраживањем не само да је показан утицај кристалног глукозамин сулфата на смањење симптома болести, већ и временски период кад то наступа. С друге стране добијене су информације о временској дужини одржавања симптоматске ефикасности, односно пролонгираних дејства и након престанка узимања овог лека што индиректно указује на његово хондропротективно дејство. Резултати мр сци др Кармеле Филиповић имају практични и клинички значај, јер проширују досадашња сазнања о терапијским ефектима примене кристалног облика глукозамин сулфата у лечењу код болесника са остеоартрозом колена.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Комисија није уочила недостатке докторске дисертације.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

На основу позитивног вредновања појединих делова тезе, као и на основу укупне позитивне оцене докторске дисертације, Комисија предлаже Наставно-научном већу

Медицинског факултета у Новом Саду и Сенату Универзитета у Новом Саду, да се докторска дисертација кандидата мр сци др Кармеле Филиповић, под називом „Глукозамин сулфат у лечењу остеоартрозе колена“ прихвати, а кандидату да се одобри јавна одбрана.

датум: 21.01.2014

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Доц др Снежана-Томашевић Тодоровић, доцент
Медицинског факултета у Новом Саду, Универзитет у
Новом Саду

Доц др Чила Демеш-Дрљан, доцент Медицинског
факултета у Новом Саду, Универзитет у Новом Саду

Доц др Емилија Дубљанин-Распоповић доцент
Медицинског факултета у Београду, Универзитет у
Београду